УДК 636.4.082

ОЦІНКА ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ В УМОВАХ ФОП «САГУН В.В.» НОВООДЕСЬКОГО РАЙОНУ

Я.О. Кравець, *студент, kravetz0305@ukr.net*

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Кириченко В.А.

Миколаївський національний аграрний університет

Вивчено відтворювальні якості кнурів-плідників порід велика біла, ландрас та п'єтрен в умовах ФОП «Сагун В.В.» Встановлено, що кількісні та якісні показники спермопродукції кнурів мали високу оцінку. Краща концентрація сперміїв була у кнурів породи велика біла, яка дорівнювала 242,2 ± 2,44 млн./мл, також кнури цієї породи переважали за всіма іншими показниками, окрім об'єму еякуляту, плідників інших досліджених порід.

Ключові слова: *кнурі-плідники, відтворювальні якості, спермопродукція, рухливість, запліднювальна здатність, об'єму еякуляту.*

Постановка проблеми. Пріоритетними завданнями подальшого розвитку агропромислового комплексу України є забезпечення населення високоякісними продуктами харчування тваринного походження, підвищення конкурентоспроможності тваринницької галузі та гарантування продовольчої безпеки держави. Серед основних галузей, що забезпечують населення м'ясними продуктами, значна частка припадає на свинарство.

В сучасних умовах роль свинарства, як найбільш скороспілої галузі тваринництва, у розв'язанні продовольчої проблеми є особливо актуальною. Тому пошук та реалізація будь-яких невикористаних резервів для збільшення виробництва товарної свинини і зниження її собівартості набуває державного значення.

Практика розвинутих країн свідчить, що поповнення дефіциту м'яса (більше 42%) вирішується за рахунок галузі свинарства, яка завдяки біологічним особливостям сприяє швидкому нарощуванню дешевої та якісної продукції. В Україні виробництво і споживання м'яса свинини займає провідне місце. Розробка та перевірка у виробничих умовах методів, які сприяють

підвищенню продуктивності тварин, завжди буде залишатися основним завданням в галузі свинарства, одним із основних факторів підвищення продуктивності свиней (незалежно від розмірів, напрямку і форми власності господарства). Поряд з поліпшенням умов годівлі та утримання важливе значення має також якісне удосконалення існуючих генотипів, створення нових порід, типів та ліній, перевірка їх на комбінаційну здатність, а також раціональне використання їх в регіональних програмах виробництва свинини.

Україна має достатній породно-генетичний потенціал. В господарствах різних за розміром і формою власності розводять більше десяти вітчизняних і зарубіжних порід та спеціалізованих типів і ліній свиней різних напрямків продуктивності. При чистопородному розведенні, промисловому схрещуванні та гібридизації від них можна одержати значну кількість свинини високої якості, що відповідає сучасним вимогам ринку до тваринницької продукції.

Питання становлення та розвитку галузі свинарства в Україні набуває особливої актуальності. На сьогодні розвиток сільськогосподарських підприємств, які займаються вирощуванням свиней є досить нестабільний. В даний час сільськогосподарські підприємства без господарств населення не можуть нарощувати обсяги виробництва свинини і завантажувати переробні підприємства сировиною. Необхідно зазначити, що досягнення високих показників ефективності виробництва свинини можливе лише за умови інноваційного розвитку підприємств галузі свинарства, в результаті якого виробництво продукції буде конкурентоспроможним, що допоможе уникнути ризику залежності від імпортерів, підвищить рівень економічної та продовольчої безпеки

Однак, у багатьох господарствах має місце безсистемне використання генофонду порід, що негативно впливає на формування стад.

Всі раніше розроблені та впроваджені у виробництво системи відтворення передбачали комплектування маточних стад товарних ферм та комплексів за рахунок племферм та племзаводів. В сучасних умовах виробники товарної свинини не мають можливостей постійно відновлювати

основне стадо племінними тваринами із інших господарств. При такій системі відтворення стада, за рахунок саморемонту, виникає потреба в якісній оцінці батьківського стада у господарстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомо, що завдяки штучному осіменінню можливо максимально швидко покращити продуктивні якості свиней, за рахунок інтенсивного використання кнурів-плідників, а також швидкої їх оцінки на великій кількості нащадків [1-5].

Постановка завдання. У ФОП «Сагун В.В.» у 2016 році було обладнано манежі для взяття сперми у кнурів мануальним способом та лабораторію для оцінки якісних показників спермопродукції кнурів. Після впровадження у господарстві штучного осіменіння свиноматок в декілька разів збільшився вплив кнурів-плідників на продуктивність стада, тому особливо підвищились вимоги при їх відборі для племінного використання.

Метою нашої роботи було дослідити відтворювальні якості кнурів-плідників порід велика біла, ландрас та п'єтрен в умовах даного господарства.

Матеріали і методика Дослідження проводилися в умовах ФОП «Сагун В.В.» Новоодеського району Миколаївської області на кнурах-плідниках порід велика біла, ландрас та п'єтрен.

У роботі були використані матеріали виробничого та зоотехнічного обліку на фермі. Біометричну обробку показників було проведено за допомогою ПЕОМ у програмному забезпеченні Microsoft Exel.

Результати досліджень. За результатами проведених нами досліджень було встановлено, що кількісні та якісні показники спермопродукції кнурів порід велика біла, ландрас, п'єтрен – мали високу оцінку (табл. 1).

Зокрема встановлено, що кнури породи ВБ за об'ємом еякуляту вірогідно ($p<0,05$) поступалися плідникам порід ландрас та п'єтрен на 27,9 та 3,6% відповідно.

На противагу цьому, за результатами аналізу концентрації спермііїв (табл. 1, рис. 1), вищим даний показник був у породи ВБ – 242,2 ± 2,44 млн./мл, що вірогідно ($p<0,05$) вище за аналогічні показники у кнурів інших порід.

Таблиця 1

Кількісні та якісні показники спермопродукції кнурів-плідників, $\overline{X} \pm S_{\overline{X}}$

Порода	Кількість		Об'єм еякуляту, мл.	Концен-трація сперміїв, млн./мл	Прямолі-нійно-посту-пальна рухливість, балів	Вижива-ємість сперми, годин	Заплідню-вальна здатність, %
	кнурів, гол.	доз, шт.					
ВБ	3	12	299,8±4,15	242,2±2,44	9,7±0,10	6,7±0,05	86,1±0,88
Л	3	12	383,5±4,05*	208,5±2,33*	9,2±0,11*	6,1±0,07*	84,9±0,91
П	3	12	310,5±3,80*	212,0±2,38*	9,6±0,12*	6,5±0,06*	85,4±0,87

Примітка: рівень вірогідності порівняно з контрольною групою (ВБ) – * – P>0,95, ** - P>0,99, *** - P>0,999.

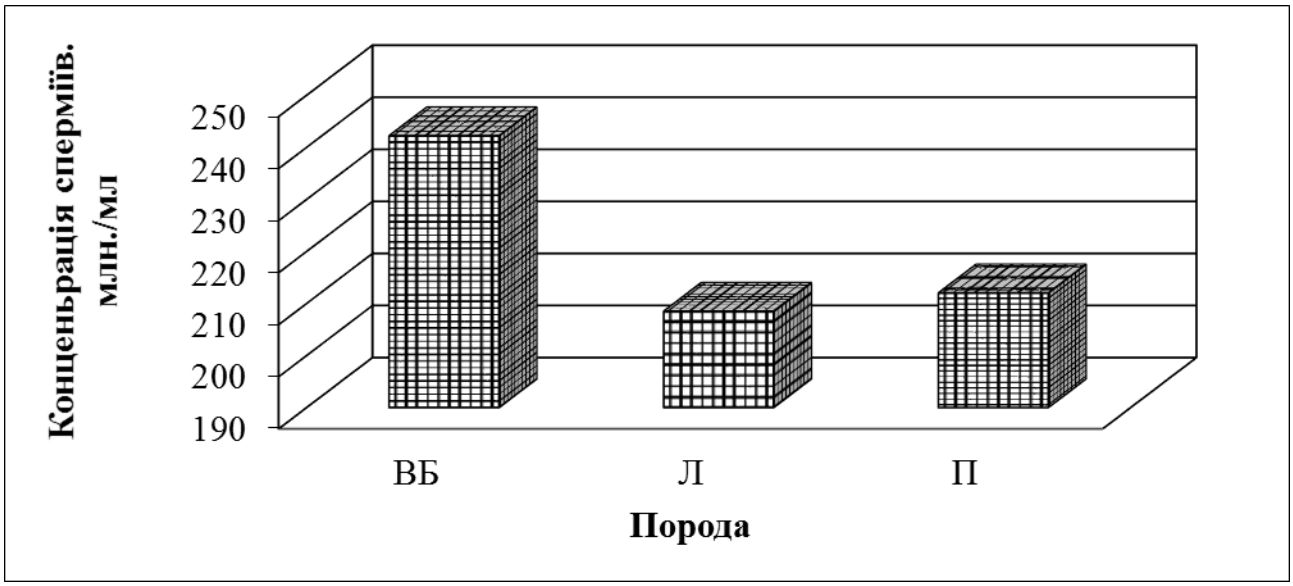

Рис. 1. **Концентрація сперміїв кнурів-плідників**

За рухливістю сперміїв, вище значення показнику мали також кнури породи ВБ і перевищували кнурів породи п'єтрен на 0,1 бала, а кнурів такої породи, як ландрас – на 0,5 бали (p<0,05).

При оцінці кнурів за показником виживаємості сперміїв поза організмом, вищі значення показнику мали кнури породи ВБ – 6,7 годин, і перевищували кнурів породи ландрас на 0,6 годин (p<0,05), та кнурів поріди п'єтрен на 0,2

годин.

Запліднювальну здатність сперми кнурів визначали після штучного осіменіння свиноматок нефракційним способом. Проведений аналіз запліднювальної здатності не виявив суттєвої та вірогідної різниці між показниками кнурів досліджених порід.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Встановлено, що кількісні та якісні показники спермопродукції кнурів мали високу оцінку. Краща концентрація сперміів була у кнурів породи велика біла, яка дорівнювала 242,2 ± 2,44 млн./мл, також кнури цієї породи переважали за всіма іншими показниками, окрім об'єму еякуляту, плідників інших досліджених порід.

Список використаних джерел

1. Герасимов В.І. Практикум із свинарства і технології виробництва свинини: / За ред.В.І. Герасимова. – Вид. 2-е, перероб. та доп. – Харків: Еспада, 2003. – 321с.
2. Журавель М.П. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин / М.П. Журавель, В.М. Давиденко / Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Слово, 2005. – 336 с.
3. Засуха Ю.В. Технологія виробництва продукції свинарства / Ю.В. Засуха, В.М. Нагаєвич, М.П. Хоменко та ін. / Підручник. 2-е вид. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 336 с.
4. Технологія виробництва продукції свинарства / В.С. Топіха, В.Я. Лихач , С.І. Луговий, Г.І. Калиниченко, О.А. Коваль, Р.О.Трибрат. За ред. В.С. Топіхи. – Миколаїв: МДАУ, 2010. – 464 с.
5. Топіха В.С. М'ясні генотипи свиней південного регіону України / В.С. Топіха, Р.О. Трибрат, С.І. Луговий та ін. – Миколаїв: МДАУ, 2008. – 350 с.